

Dr Marcin Kwiecień

Katedra Powszechnej Historii

Państwa i Prawa UJ

Autoreferat

Imię i nazwisko: Marcin Kwiecień

Dyplomy i stopnie naukowe: Dyplom magistra nauk prawnych uzyskałem w czerwcu 1991 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego na podstawie pracy magisterskiej: *System kar w Constitutio Criminalis Carolina (1532)*, której promotorem była prof. dr hab. Irena Kwiatkowska. W dniu 18 czerwca 2001 r. uzyskałem stopień doktora nauk prawnych nadany uchwałą Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie na podstawie rozprawy: *Reformy stosunków między państwem a Kościołem w Wielkim Księstwie Toskanii w latach 1765-1790*. Promotorem dysertacji był prof. dr. hab. Stanisław Grodziski a recenzentami: prof. dr hab. Stanisław Salmonowicz z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu i prof. dr hab. Kazimierz Baran z Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych: W 1991 roku rozpocząłem pracę na Wydziale Prawa i Administracji w Katedrze Powszechnej Historii Państwa i Prawa, jeszcze w czasie studiów jako asystent stażysta, później zaś jako asystent. Po obronie rozprawy doktorskiej, od 2003 r. do chwili obecnej jestem adiunktem we wspomnianej Katedrze. Ponadto w latach 2005-2009 pracowałem jako wykładowca na Wydziale Stosunków Międzynarodowych w Krakowskiej Szkole Wyższej im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego (obecnie Krakowska Akademia im. A. Frycza Modrzewskiego).

"Osiągnięcie naukowe", o którym mowa w art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie w sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.): Marcin Kwiecień, *Wśród potępieńczych swarów. Prawne aspekty rozliczeń politycznych wśród uchodźstwa polskiego we Francji i Wielkiej Brytanii 1939-1943*, Wyd. Księgarnia Akademicka, Kraków 2013, s. 446.

Zagadnienia związane z działalnością polityczną wśród wychodźstwa polskiego w czasie drugiej wojny światowej stanowią coraz częstszy przedmiot badań naukowych. W dość obfitej literaturze przedmiotu brakuje jednak pracy obejmującej zagadnienia związane z prawnymi aspektami rozliczeń prowadzonych przez nową ekipę polityczną gen. W. Sikorskiego z przedstawicielami przedwrześniowego obozu władzy. Historyków interesował w większym stopniu przebieg toczonych wówczas walk politycznych, zaś historycy ustroju i prawa koncentrowali się na zagadnieniach konstytucyjnych - kwestiach związanych z problematyką obowiązywania w warunkach wojennych konstytucji kwietniowej, czy dziejach poszczególnych instytucji (Ministerstwo Sprawiedliwości, Komisja Prac Ustawodawczych Min. Sprawiedliwości, Komisje Rady Narodowej RP). Zagadnienie będące przedmiotem rozprawy wydawało się być interesujące z kilku powodów. Skłaniało do postawienia pytania, jak w zupełnie zmienionych warunkach - wojennych i emigracyjnych funkcjonował system prawa, na ile prawo stawało się w nowych okolicznościach narzędziem politycznych rozrachunków, czy zachowywano przy jego stosowaniu zasady praworządności, czy też polityczne cele prowadziły do poszukiwania prawniczych "dróg na skróty". Próba odpowiedzi implikuje analizę zagadnień związanych z kulturą prawną ówczesnych elit politycznych. Władze przejęli przecież przedstawiciele przedwrześniowej opozycji związanej z "Frontem Morges", którzy naczelnymi hasłami w swej walce politycznej z obozem sanacyjnym uczynili kwestię walki z nadużyciami władzy, łamaniem zasady praworządności i naruszaniem wolności prasy. Jak wyglądało, już po przejęciu władzy, wprowadzanie w życie głoszonych haseł, w jakim stopniu ich głosiciele realizowali je w praktyce?

Pierwsze rozdziały książki traktują o ostatnim etapie działalności gabinetu gen. Felicjana Sławoja Składkowskiego we wrześniu 1939 r. i okolicznościach, zarówno związanych z polityką wewnętrzną jak i uwarunkowaniami międzynarodowymi, przejęcia władzy przez nową ekipę rządową. Interesowała mnie w szczególności kwestia, czy i w jakim stopniu zmiana naczelnych władz państwowych mogła być efektem zaplanowanego spisku przedwrześniowej opozycji i obcych ośrodków rządowych. Problem ten podnoszony w literaturze przedmiotu, zwłaszcza przez historyków sympatyzujących z obozem sanacyjnym, do dzisiaj wywołuje spory i emocje. Stąd charakterystyka okoliczności, które doprowadziły do internowania władz cywilnych i wojskowych na terenie Rumunii, a także dokładne odtworzenie okoliczności w jakich nastąpiło wyznaczenie przez Ignacego Mościckiego następcy Prezydenta RP na wypadek wojny w osobach, najpierw Bolesława Wieniawy Długoszowskiego, a następnie Władysława Raczkiewicza. Staralem się zwracać szczególną

uwagę na aktywność środowisk opozycyjnych i inspirowanych przez nie państw obcych, przede wszystkim Francji. Kolejną część poświęcono omówieniu zagadnienia rozliczeń z przedwrześniowymi elitami władzy podnoszonemu na forum Rady Narodowej RP będącej swoistą namiastką parlamentu w warunkach emigracyjnych. Przedstawiono w niej, szeroko cytując wystąpienia przedstawicieli wszystkich obozów politycznych, dyskusje nad przyczynami politycznymi i militarnymi klęski wrześniowej, polityką zagraniczną i personalną w Ministerstwie Spraw Zagranicznych pod rządami Józefa Becka oraz okoliczności powoływania organów, których celem miało być zebranie materiału archiwalnego i świadectw obciążających dawną elitę polityczną. Działalność Rady Narodowej posłużyła także jako pretekst do nakreślenia tła politycznego prezentowanych wydarzeń.

Sporo miejsca poświęcono działalności Biura Rejestracyjnego Ministerstwa Spraw Wojskowych, instytucji, która najwcześniej przystąpiła do prac „ewidencyjnych”. Omawiam okoliczności jego powołania, obsadę personalną, strukturę wewnętrzną i procedury obowiązujące jego funkcjonariuszy, starając się ukazać jak w wyniku ambicji jego twórcy i faktycznego kierownika płk. dypl. I. Modelskiego rozrastały się zainteresowania i kompetencje Biura, które z czasem objęło swym zakresem zainteresowania wszelkie sprawy związane z przygotowaniem do wojny. Akcja rozliczeniowa w wojsku rozwinęła się szczególnie intensywnie, pragnienie odsunięcia rzeczywistych winowajców klęski wrześniowej zostało rychło zastąpione brutalnym rozliczeniem z „ekipą legionową”, a przeszłość frontowa z czasów pierwszej wojny światowej odgrywała nierzadko istotniejszą rolę niż rzeczywiste przewiny, kwalifikacje i zasługi. Inspiratorem i najgorliwszym wykonawcą tej akcji był wiceminister płk dypl. Izydor Modelski, którego cechy charakteru i zadawnione urazy predysponowały do kierowania operacją politycznych czystek. Specyfika instytucji opartej na ścisłej hierarchii i dyscyplinie pozwalała na stosunkowo łatwe omijanie przeszkód prawnych. Rozkaz przełożonego i fakt, iż złożenie relacji warunkowało przydział wojskowy wymuszały świadectwa, zaangażowanie dużej ilości oficerów, dla których aktualnie nie było przydziałów w jednostkach liniowych, powodowało dużą ilość zebranych relacji (z czasem okaże się, że z powodu braków formalnych nie mogą one być wykorzystane przed sądami). Właśnie w pionie Ministerstwa Spraw Wojskowych podlegającym II wiceministrowi, utworzono w październiku 1939 r. Biuro Rejestracyjne Ministerstwa Spraw Wojskowych. Stosownie do bardzo szeroko pojmowanych zadań dokumentacyjnych Biuro Rejestracyjne dysponowało odpowiednimi specjalistycznymi komórkami fachowymi dla

prowadzenia akcji zbierania materiałów i wyciągania z nich wniosków. Pozyskiwaniem i analizowaniem sprawozdań zajmowało się dziewięć referatów, odpowiadających za poszczególne dziedziny działalności wojskowej. Biuro rozpoczęło ożywioną działalność zbierając relacje nie tylko od stopniowo napływającej do Francji kadry oficerskiej, ale także przesłuchując wojskowych w obozach na terenie Węgier i Rumunii. Przygotowano odpowiednie kwestionariusze, zindywidualizowane dla wyższych i prominentnych oficerów, a jednolite dla niższych szarż. Osobliwością znacznej części z nich, było sformułowanie pytań, jednoznacznie sugerujących winę oskarżanych osób. Nie ograniczono się jednak do zagadnień związanych z szeroko nawet rozumianą obronnością kraju, sięgano głęboko w przeszłość. Pragnąc skompromitować przeciwników politycznych zarzutami agenturalności, interesowano się sprawami z czasów I wojny światowej, aferami związanymi z II RP mającymi niewielki związek z odpowiedzialnością za wynik kampanii wrześniowej (sprawa gen. Włodzimierza Ostoi-Zagórskiego, wachm. Stanisława Koryzmy, działalność bojówek oficerskich atakujących przeciwników politycznych w późnych latach dwudziestych i trzydziestych), sięgano do kwestii związanych z polityką zagraniczną (zwłaszcza stosunków polsko-czechosłowackich i polityki J. Becka w 1938 r.). Choć wielokrotnie zarzekano się, iż materiały i dokumenty zebrane w ten sposób mają służyć jedynie do ustalenia przyczyn klęski i rozliczenia winnych po powrocie do wolnego kraju, obciążanych odpowiedzialnością oficerów umieszczano w obozie izolacyjnym w Cerizay, a podejrzewanych o nielojalność odsuwano od jakichkolwiek funkcji dowódczych. Działania te spowodowały kampanię donosicielstwa, pomówień i oskarżeń, co przyczyniło się do osłabienia, i tak fatalnego po kampanii wrześniowej, morale wojska i korpusu oficerskiego. Paradoksalnie, lekceważenie procedur prawnych przy dużej liczbie zaangażowanych w akcję rejestracyjną oficerów stało się błogosławieństwem dla historyków. Oficerowie Biura Rejestracyjnego wykonali olbrzymią pracę, zbierając kilka tysięcy świadectw, zeznań bardzo często stronniczych, przedstawiających działalność organów państwowych II RP w ciemnych barwach, ale świadectw często bezcennych, do których coraz częściej sięgają nie tylko historycy wojskowości i kampanii wrześniowej.

Następny z rozdziałów omawia okoliczności powołania i działalność podobnego organu o charakterze cywilnym jakim była Komisja gen. Hallera, tak jak w przypadku Biura Rejestracyjnego charakteryzując organizację wewnętrzną i sprawy personalne, omawiając pokrótce wykraczające poza tematykę zakreśloną przez tytuł dysertacji, kwestię działalności agend Komisji na terenie Rumunii. Komisja gen. J. Hallera powstała w dniu 10 października 1939 r. – fatalnie obsadzona, nieskuteczna z powodu nadmiaru zajęć i absencji członków

została rychło zmarginalizowana przez bardzo dynamicznie działające Biuro Rejestracyjne Ministerstwa Spraw Wojskowych. Okazało się, że wyżsi urzędnicy państwowi będący członkami Komisji, zbyt zaabsorbowani innymi obowiązkami lekceważyli jej działalność, co po kilku zaledwie miesiącach funkcjonowania doprowadziło do faktycznego uwiądu aktywności.

Przedstawienie dyskusji prowadzonych na forum Rady Ministrów związanych z problematyką rozliczeniową stanowi przedmiot kolejnej części pracy. Ukazano w niej ewolucję podejścia do kwestii odpowiedzialności za klęskę wrześniową, od niefortunnych pomysłów J. Stańczyka postawienia przedstawicieli władz cywilnych i wojskowych przed Trybunałem Stanu, przez rozliczenie nieefektywnej Komisji Hallera, aż po powołanie w końcu maja 1940 r. nowej Komisji, na czele której stanął prof. B. Winiarski. Rozpoczynająca faktyczną działalność już po upadku Francji, znacząco wpłynęła na ocenę rozmiaru i przyczyn klęski polskiej w 1939 r. Funkcjonowała aż do końca wojny, nie mogąc się jednak pochwalić rezultatami ilościowymi, choćby w części porównywalnymi z imponującym dorobkiem Biura rejestracyjnego MSWojsk. Omówiono strukturę, obsadę personalną i metody działania Komisji, sporo miejsca poświęcając charakterystyce zebranego przez nią materiału dokumentacyjnego. Działalność Komisji prof. B. Winiarskiego charakteryzować będzie zarówno przedmiot zainteresowań (zdecydowana dominacja zagadnień politycznych), jak i większy szacunek dla zasad rządzących przesłuchaniami osób składających zeznania. Wobec niezachowania podstawowych reguł proceduralnych przez oficerów Biura, pojawiła się na przykład konieczność potwierdzenia już złożonych świadectw przed osobami mającymi uprawnienia sędziów śledczych. Także i w tonie instytucji cywilnych ujawniła się bolączki tak dobrze widoczne w działalności Wojskowego Trybunału Orzekającego. Bardzo szybko okaże się, że i sami urzędnicy nie będą wolni od rozmaitego rodzaju oskarżeń. Najcięższe z nich w warunkach wojennych, o działalność szpiegowską na rzecz Niemiec, stały za kuriozalną sprawą sądową, w której przeciwnikami procesowymi były osoby związane z działalnością Biura i Komisji (sprawa T. Cypriana przeciwko J. Giertychowi). Podobnie jak archiwalia gromadzone przez Biuro Rejestracyjne MSWojsk. także akta Komisji prof. Winiarskiego mogą stanowić istotne źródło dla dziejów II RP i są coraz częściej wykorzystywane przez historyków. W trakcie prac nad niniejszą książką udało się wyjaśnić przyczyny zniknięcia części spuścizny archiwalnej po Komisji prof. Winiarskiego, która przejęła dorobek Biura i Komisji gen. J. Hallera. To nie spisek sanacyjny czy endecki, jak dotychczas sądzono, lecz

fatalne warunki przechowywania archiwaliów tuż po zakończeniu wojny spowodowały zniknięcie znacznej części akt administracyjnych i personalnych tych instytucji.

Rozdział ten zamyka część poświęconą charakterystyce instytucji o charakterze „ewidencyjno-dochodzeniowym”, których celem miało być zebranie materiału obciążającego dla przeprowadzenia ewentualnych procesów sądowych już po wojnie, w wyzwolonej Polsce lub w pewnych kategoriach spraw przed odpowiednimi organami sądowymi na emigracji. Zebrany materiał mógł być podstawą skierowania sprawy do Wojskowego Trybunału Orzekającego (WTO), instytucji, której powstaniu, organizacji i działalności poświęcony został następny rozdział pracy.

Powołany na jesieni 1939 r. miał być organem służącym pociągnięciu do odpowiedzialności jednostek najbardziej winnych zaniedbań. Orzekając w sprawach, w których nie popełniono przestępstw karnych ani nie doszło do wykroczeń honorowych, mógł ferować wyroki usuwające w praktyce z korpusu oficerskiego. Scharakteryzowałem sprawy trafiające przed WTO, procedury stosowane podczas rozstrzygania spraw, a także podjąłem próbę ustalenia przyczyn, z powodu których organ ten okazał się w tak wysokim stopniu nieskuteczny. Instytucja ta skupiła w sobie wszelkie problemy wynikające z niefortunnej kampanii rozliczeń. Już sam proces obsadzania stanowisk w WTO jawi się jako ponura farsa: kolejni sędziowie rychło okazują się potencjalnymi „obwinionymi”, inkwizycyjna procedura prowadzi do rozpatrywania oskarżeń opartych na najbardziej fantastycznych doniesieniach i plotkach, podczas gdy „obwinieni”, których wina w świetle zebranych w warunkach emigracyjnych, a potwierdzonych przez późniejszych historyków materiałów nie ulegała wątpliwości, uchodzili jakiegokolwiek kary. Osobliwie przy groźnych i buńczucznych zapowiedziach przedstawicieli administracji wojskowej wygląda zestawienie spraw skierowanych do WTO i zakończonych prawomocnymi orzeczeniami.

Sprawa karna wytoczona gen. Stefanowi Dąb-Biernackiemu, omówiona w osobnym rozdziale, może posłużyć jako dobry przykład fiaska koncepcji stojących u podstaw polityki rozliczeń. Proces, pierwotnie zaplanowany jako generalne rozliczenie z jednym z najbardziej nieprzejednanych przeciwników politycznych, oskarżanych o fatalną nieudolność podczas kampanii wrześniowej i liczne przestępstwa kryminalne (m. in. o zorganizowanie pobicia doc. S. Cywińskiego i red. A. Zwierzyńskiego) z okresu przedwojennego, zakończył się skazaniem oskarżonego jedynie za wysłanie listu do Prezydenta Francji, w którym obrażał Wodza Naczelnego gen. W. Sikorskiego. Zarówno zawartość aktu oskarżenia, ograniczonego jedynie do zarzutów związanych z krytyką Naczelnego Wodza, jak i przebieg procesu, w którym

oskarżonego pozbawiono faktycznie prawa do obrony, spowodowały efekt przeciwny do zamierzonego – środowiska opozycyjne uznały S. Dęba-Biernackiego za ofiarę represji i męczennika za przekonania polityczne, rychło wyrósł na jednego z przywódców niezadowolonych środowisk oficerskich. Przeanalizowano zarówno stronę prawną – podstawy oskarżenia, jak i stopniową ewolucję stawianych zarzutów i przebieg procesu. Sporo miejsca poświęcam interesującemu zagadnieniu egzekucji wyroku, co do której nie kwapiły się władze angielskie, a także próbom wykorzystania przez polskie władze wojskowe angielskich instytucji pozwalających na internowanie „groźnych dla bezpieczeństwa” osób cywilnych.

Książkę zamyka obszerny rozdział poświęcony zagadnieniu funkcjonowania obozów izolacyjnych dla oficerów, istniejących zarówno na terenie Francji (Cerizay) jak i Wielkiej Brytanii (Rothesay i Tighnabruaich). Widząc nieskuteczność działań prowadzonych na drodze sądowej, władze wojskowe uciekały się do środka w postaci obozów izolacyjnych, w których osadzano również niewygodnych politycznie oficerów. Mimo nasuwających się skojarzeń z miejscem odosobnienia w Berezie Kartuskiej, skwapliwie posługiwano się tym środkiem opartym na rozkazie, od którego poza raportem u Naczelnego Wodza nie przysługiwały środki odwoławcze. Udało się skorygować ustalenia dotyczące zarówno liczby przebywających w obozach oficerów, stopniowej ewolucji ich charakteru, jak i okresu istnienia, niestety – znacznie dłuższego niż przyjęty w dotychczasowej historiografii. Omówiono okoliczności powstania organizację obozów, przeanalizowano zarówno procedury stosowane przy wysyłaniu do obozów, jak i przyczyny osadzenia poszczególnych oficerów. Sporo miejsca poświęcono warunkom pobytu i ewolucji poglądów co do celowości utrzymywania instytucji tego rodzaju. Udało się zweryfikować zarówno dane co do liczby oficerów, którzy znaleźli się w obozach, jak i dość szeroko rozpowszechnione poglądy o sporej liczbie samobójstw wśród umieszczonych w nich oficerów.

Wnioski z opracowanych materiałów archiwalnych prowadzą do dość gorzkich refleksji co do poziomu kultury politycznej i prawnej ówczesnej elity rządzącej. Mimo deklarowanego przywiązania do wartości i procedur demokratycznych, nowy obóz po przejęciu władzy kopiował błędy poprzedniej ekipy, od dziedzictwa której chciał się wszak za wszelką cenę oderwać. Przedwojenni krytycy wszystkich form dyktatury bardzo skwapliwie godzili się z sytuacją, gdy w jednym ręku skupiono władzę premiera, Wodza Naczelnego, a w pewnym momencie ministra sprawiedliwości. Wolność prasy, tak silnie akcentowana w wystąpieniach przedwojennych, ustąpiła teraz tezom o konieczności stosowania cenzury i

interwencjom u władz angielskich mającym pozbawić opozycyjnych wydawców przydziału papieru. Przywiązanie do zasad państwa prawa okazywało się niepotrzebnym balastem, władze wojskowe nie cofały się przed nadużywaniem instytucji sądownictwa wojskowego, jak w sprawie gen. S. Dęba-Biernackiego, lub posługiwaniem się formą zawoalowanej, pozaprawnej represji, niedającej ofiarom szansy obrony, czego dowodziły przypadki oficerów skierowanych do obozów izolacyjnych. Choć ofiarami akcji rozliczeniowej padła stosunkowo nieliczna grupa oficerów i urzędników, to działania te zatręły atmosferę panującą wśród wychodźstwa cywilnego i wojskowego oraz utrwaliły podziały polityczne występujące w jego łonie.

Rozprawa prezentuje znaczną część omawianych zagadnień po raz pierwszy w literaturze przedmiotu, inne zaś ustalenia historiografii koryguje lub uzupełnia, wypełniając istniejącą lukę badawczą.

Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych (artystycznych):

Moja dotychczasowa aktywność naukowa skupiała się wokół kilku problemów, efektem prac nad pierwszym z nich, obejmującym szeroko rozumiane dzieje II RP i wychodźstwa politycznego w czasie II wojny światowej, jest prezentowana monografia. Przygotowanie monografii zostało poprzedzone kwerendami naukowymi możliwymi dzięki dwukrotnemu stypendium Funduszu Pomocy Niezależnej Literaturze i Nauce Polskiej oraz Fundacji Bankowej im. Leopolda Kronenberga. Ich efektem był także szereg artykułów obejmujących swym zakresem dzieje konfliktów politycznych w łonie emigracji, opublikowanych wraz z dr Andrzejem Grzywaczem w *Zeszytach Historycznych* paryskiej *Kultury*: (*Sikorszczycy kontra sanatorzy 1939-1940. (Z dziejów konfliktów politycznych uchodźstwa polskiego)*, *Zeszyty Historyczne nr 127, Instytut Literacki, Paryż 1999, s. 63-127*; *Sikorszczycy kontra sanatorzy (ciąg dalszy)*, *Zeszyty Historyczne nr 129, Instytut Literacki, Paryż 1999, s. 44-126*; *Polemika z Tadeuszem Pawłem Rutkowskim*, *Zeszyty Historyczne nr 129, Instytut Literacki, Paryż 1999, s. 235-237*; *Rada Narodowa Rzeczypospolitej Polskiej w walce z sanatorami 1939-1941*, *Zeszyty Historyczne nr 131, Paryż 2000, s. 3-84* oraz *Czasopiśmie Prawno-Historycznym: Wojskowy Trybunał Orzekający. Powstanie i działalność.*, *Czasopismo Prawno-Historyczne, Tom LIII, Zesz. 1, Poznań 2000, s. 289-314*. W tym nurcie badawczym mieszczą się także opublikowane wspólnie z prof. dr hab. Grzegorzem Mazurem dokumenty związane z dziejami II RP a zwłaszcza działalnością II Oddziału SG (wywiadu wojskowego): Andrzej Grzywacz, Marcin Kwiecień, Grzegorz Mazur, *Zbiór*

dokumentów pplk. Edmunda Charaszkiewicza, Wyd. Księgarnia Akademicka, Kraków 2001, str. 186; *Przyczynek do dziejów ruchu prometejskiego w Polsce*, Zeszyty Historyczne „Kultury” nr 136, Paryż 2000, objętość 21 stron; *Nieznane źródło do dziejów Obozu Zjednoczenia Narodowego*, Zeszyty Historyczne „Kultury” nr 138, Paryż 2000, objętość 16 stron; *Memoriał profesora Olgierda Górki z 4 stycznia 1940 r.*, Zeszyty Historyczne „Kultury”, nr 139, Paryż 2002, objętość 24 strony; *Relacja mjr Włodzimierza Dąbrowskiego o ruchu prometejskim i dywersji na wschodzie*, Zeszyty Historyczne „Kultury” nr 140, Paryż 2002, objętość 20 stron; *Kilka dokumentów z dziejów ruchu prometejskiego w II Rzeczypospolitej*, Czasy Nowożytnie XII (XIII), Toruń 2002, objętość 18 stron; *Sprawa pobicia docenta Stanisława Cywińskiego w świetle dokumentów Biura Rejestracyjnego i Komisji Winiarskiego*, Zeszyty Historyczne „Kultury”, nr 141, Paryż 2002, objętość 42 strony; *Wykłady plk Stefana Mayera o wywiadzie polskim w okresie II RP*, Zeszyty Historyczne „Kultury”, nr 142, Paryż 2002, s. 81-130; *Powstanie Komisji powołanej w związku z wynikiem kampanii wojennej 1939 r. (Komisji Winiarskiego)*, [w:] *Vetera Novis Augere. Studia i prace dedykowane Profesorowi Waclawowi Uruszczakowi*, Kraków 2010, t. I, s. 561-576. Prace badawcze nad tą tematyką zaowocowały także wystąpieniami na konferencjach naukowych: zjeździe historyków prawa w Kliczkowie: *Prawne aspekty konfliktów politycznych w łonie uchodźstwa polskiego podczas drugiej wojny światowej* [w:] *Spoleczeństwo a władza. Ustrój, prawo, idee, pod red. J. Przygodzkiego i M. Ptaka*, Wrocław 2010, s. 809-825 oraz w ramach Sommerkurs Europäische Rechtsgeschichte w Max Planck Institut für Rechtsgeschichte we Frankfurcie nad Menem (8-13 lipca 2007): *Rechtliche Aspekte der Tätigkeiten der polnischen Regierung während des II. Weltkrieges*.

Drugi nurt moich zainteresowań badawczych związany jest z tematem badań, który już od kilku pokoleń stanowi przedmiot zainteresowania krakowskiego środowiska historyków prawa - dziejami ustroju i prawa włoskiego. Dzięki stypendium Ministerstwa Spraw Zagranicznych Republiki Włoskiej miałem możliwość zetknięcia się z jednym z czołowych ośrodków nauk historyczno-prawnych we Włoszech – rzymskim Uniwersytetem La Sapienza. Efektami pobytu stypendialnego były rozprawa doktorska o reformach kościelnych wielkiego księcia Piotra Leopolda w Toskanii, jak również szereg artykułów: *Reformy stosunków państwo-Kościół w Wielkim Księstwie Toskanii w pierwszych latach panowania Piotra Leopolda (1765-1775)*, *Krakowskie studia z historii państwa i prawa* pod red. W. Uruszczaka i D. Malec, Kraków 2004, s. 89-123; *Kasaty klasztorów w Wielkim Księstwie Toskanii za panowania Piotra Leopolda I (1765-1790)*, *Studia z dziejów państwa i prawa polskiego, Tom X*, Kraków-Lublin-Łódź 2007, s. 361-377; *Ostatnie lata rządów Piotra*

Leopolda w Toskanii. Rewolta społeczna i odrzucenie reform, Krakowskie studia z historii państwa i prawa pod red. W. Uruszczaka i D. Malec, T.2, Kraków 2008, s. 137-154; *Biskup Scipione de Ricci i jego reformy w diecezji Pistoja i Prato – przyczynek do dziejów stosunków kościelnych w Wielkim Księstwie Toskanii za panowania Piotra Leopolda (1765-1790)*. Świat, Europa, mała ojczyzna, *Studia ofiarowane Profesorowi Stanisławowi Grodzickiemu w 80-lecie urodzin*, pod red. M. Małeckiego, Bielsko-Biała 2009, s. 219-235; *Toskańskie reformy kościelne na synodzie w Pistoja w 1786 roku*, *Czasopismo Prawno-Historyczne*, tom LXII, zesz. 1/2010, s. 65-96; *Korzenie doktrynalne toskańskich reform kościelnych za panowania wielkiego księcia Piotra Leopolda (1765-1790)*, *Krakowskie studia z historii państwa i prawa*, t. 3, Kraków 2010, s. 63-87; *Toskańskie projekty konstytucyjne Wielkiego Księcia Piotra Leopolda (1765-1790)*, [w:] *Regnare, gubernare, administrare. Prawo i władza na przestrzeni wieków. Prace dedykowane profesorowi Jerzemu Malcowi z okazji 40-lecia pracy naukowej*, Kraków 2012, s. 81-89.

Zagadnieniom tym poświęcone były także wystąpienia na Zjeździe Katedr Historyczno-Prawnych w Lublinie, którego tematem wiodącym była zasada: “*Cuius regio, eius religio?*”: *Reformy stosunków między Państwem a Kościołem w Wielkim Księstwie Toskanii w latach 1765-1790*, [w:] *Cuius regio, eius religio?*, Lublin 2008, s.131-151 oraz na konferencji organizowanej przez Akademię Humanistyczną im. A. Gieysztora w Pułtusku *Dokąd zmierza Europa, przywództwo – idee - wartości: Korzenie laicyzacji. Monarchie oświeconego absolutyzmu wobec Kościoła*, [w:] *Dokąd zmierza Europa, przywództwo-idee-wartości. Where Europe is going, leadership-ideas-values*, Pułtusk 2007, s. 473-482.

Zajmuję się także edytorstwem źródeł obejmujących dzieje parlamentaryzmu I Rzeczypospolitej. Uczestniczę wraz z prof. dr hab. Stanisławem Grodzickim i dr Anną Karabowicz w pracach zespołu wydającego *Volumina Constitutionum*. Brałem udział w pracach nad dwiema częściami tego dzieła: *Volumina Constitutionum, t. III 1611 – 1640, vol.1, 1611-1626*, Warszawa 2010, Wydawnictwo Sejmowe, s. 456 (uhonorowana nagrodą zespołową Rektora UJ w 2012 r.) oraz *Volumina Constitutionum, t. III, vol. 2, 1626-1640*, Warszawa 2013, str. 408. Wydawnictwo zainicjowane przez prof. dr hab. Stanisława Grodzickiego, nawiązuje do zebranego i opublikowanego drukiem przez Stanisława Konarskiego i Józefa Jędrzeja Załuskiego zbioru *Volumina Legum*, ukazującego się od 1732 r. Ani to wydawnictwo, ani jego uzupełniony przedruk dokonany w drugiej połowie XIX w. nie spełniają już dzisiejszych wymogów naukowych. Wydawnictwo *Volumina Constitutionum* pomija akty zawarte w dziele Konarskiego i Załuskiego nie mające charakteru normatywnego, uzupełniono jednocześnie edycję o akty normatywne pominięte przez

edytorów *Volumina Legum*. Została także opatrzona nowoczesnym aparatem naukowym (przypisy tekstowe, indeksy; osobowy, nazw miejscowych i rzeczowy).

Wykształcenie i działalność zawodowa.

1986-1991 studia na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

1991 podjęcie zatrudnienia w Katedrze Powszechnej Historii Państwa i Prawa UJ na stanowisku

asystenta-stażysty

1991 złożenie egzaminu magisterskiego w Katedrze Powszechnej Historii Państwa i Prawa UJ na podstawie pracy: *System kar w Constitutio Criminalis Carolina*

1991-1993 aplikacja sądowa w okręgu Sądu Wojewódzkiego w Krakowie

1993 złożenie egzaminu sędziowskiego

listopad 1994 - kwiecień 1995 stypendium Ministerstwa Spraw Zagranicznych Republiki Włoskiej: Rzym - Università La Sapienza (prof. E. Cortese)

1997 oraz 1999 stypendium Funduszu Pomocy Niezależnej Nauce i Kulturze Polskiej oraz Fundacji Bankowej im. Leopolda Kronenberga (kwerenda archiwalna w Londynie)

2001 obrona pracy doktorskiej: *Reformy stosunków państwo-Kościół w Wielkim Księstwie Toskanii za panowania Piotra Leopolda (1765-1790)* - promotor prof. dr hab. Stanisław Grodziski

2003 zatrudnienie na stanowisku adiunkta w Katedrze Powszechnej Historii Państwa i Prawa

Marcin Kwiecień

